

NUNATSINNI NAKORSAANEQRFIK

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq tappiorannartunik meningokokkinik patsiseqartooq /aap tappiorannartuninnera qaratsallu amersaasaagut aseruuttoornerit marniliuuttut allat Nappaammik suussusersiniaaneq, nakorsaaneq, nalunaarutiginnineq pitsaaliuinerimullu atatillugu (nakorsaaneq ilanngullugu) maleruagassat pillugit ilitersuut

December 2016

***Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliu-
utsit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 20,
12. november 2001-imeersoq §26*** naapertor-
lugu qaratsap ameraasaagut marniliuuttumik
aseruuttoornertut (pingaartumik tappioran-
nartunik meningokokkinik patsiseqartumik
qaratsap ameraasaagut aseruuttoornertut/aap
tappiorannartuninneranut) akiuiniarnermut
nakorsat peqataaneranni makku maleru-
arneqarnissaannik Nunatsinni Nakorsaaneqarfik
aalajangiivoq.

Nappaammik suussusersiniaaneq:

Tappiorannartunik meningokokkinik patsise-
qartumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoor-
neq/aap tappiorannartuninnera qaratsallu ame-
raasaagut aseruuttoornerit marniliuuttut allat,
Kalaallit Nunaanni atugaangaatsiarsimapput.
Meeqqanilli akiuussutissiisarnermut ilanngu-
llugu tappiorannartunut pneumokokkinut
2010-mi akiuussutissiisalerup kingorna
taama nappaateqalersartut amerlassusaat al-
lannguuteqarpoq.

2012-imiilli meeqqanik tappiorannartunik aki-
uussutissiisutaasunik patsiseqartumik nap-
parsimalersimasunik nalunaaruteqartoqan-
ngilaq, taamatuttaaq inersimasut akornanni
taama nappaateqalersartut ikilipput.

Tamanna akiuussutissineqartut amerliartor-
nerat ilutigalugu tunillaasinnaasut ikilinerat
(herd immunity), pneumokokkinut nunanis-
saaq immikkoortunut 13-inut akiuussutissap
meeqqanik akiuussutissiisarnermut ilanngun-
eqarnerata kingorna takuneqartumik patsise-
qasagunarpoq.

Kalaallit Nunaanni inersimasuni tappiorannar-
tut assigiinngitsut allannguuteqarnerat paasi-
neqarpoq tamannalu malittareqqissaarneqar-
poq.

Sisamararterutaat pallittuni nappaat qularnaat-
sumik suussusersineqartanngilaq.

Taamaammatt Kalaallit Nunaanni marniliuut-
tumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoorne-
rup suussusersiniarnerata pitsaanerulersin-
nissaa suli pisariaqarpoq- pingaartumik aki-
uussutissap sunniutaata nakkutiginissaa siu-
nertaralugu aammali pitsaaliiniarnermut ata-
tillugu akiuussutissanik allanik atuisinnaanis-
saq qitiutillugu.

Nappaatip suussusaanik qulakkeerinninnia-
rneq siunertaralugu marniliuuttumik qaratsap
ameraasaagut aseruuttoornermik pasitsaassi-
nermi (meningokokkinik patsiseqartumik
qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermi/aap
tappiorannartuninnerani) imaaliornissaq in-
nersuussutaavoq:

**Aaviisarfimmi misissugassat tamarmik
Dronning Ingridip Napparsimmavissuani
(DIN) misissorneqassapput. Napparsimma-
vinniit misissugassat inummut aalajnager-
simasumut nassartillugit (Blue Water) nas-
siunneqassapput.**

Qiteraliup imaruua:

Qaratsakkut aseruuttoornermi qaratsallu ame-
raasaagut aseruuttoornermi qiteraliup imaru-
aani allannguutaasut tassaapput aap akuisa
qaqortut amerlerujussuarnerat (*pleocytose*),
proteinip annertusinera ilaannilu *sukkup an-
nikillinera*.

1. Tappiorannartut sananeqaataannik ki- sitsineq

Inunngornermiit sap. akunnera siulleq *marni-
liuunneq aap akuisa qaqortut amerlerujus-
suarnerat* - aap akuisa qaqortut amerlassusaat
15 mio./l sinneqartut, inunngornermiit qaam-
mat siulleq 10 mio./l sinneqartut tamatumalu
kingorna 5 mio./l sinneqartut minnerpaamillu
aap akuisa qaqortut arlaat (neutrofile granulo-
cytter)80 %-it.

2. Qiteraliup imaruaani proteinip annertussusaa

Tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermi qaratsakkullu aseruuttoornerni amerlaqisuni qiteraliup imaruaani protein 1 g/l. sinnerlugu annertussuseqartarpoq. Meeqqani qiteraliup imaruaani proteini 0,3 g/l-imit annertuneruppat qaffasippallaatut naatsorsuunneqassaaq.

3. Qiteraliup imaruaani sukkup annertussusaa

Allannguuteqanngippat nalinginnaasumik aap akuata sukkup peqatigitillugu misissorneqartup pingajorarterutaata marlunnillu pingajorarterutaata akornanniissaaq.

4. Qinngut allisitsiut atorlugu misissuineq

Qiteraliup imaruaa aaviisarfimmi atortorissaarummi kavittinneqassaaq kinnganerilu assigiingitsunik marlunnik suussusersiniutinik qalipaaserlugit (metylenblåt- aamma gram) qinngut allisitsiut atorlugu misissorneqassallutik. Qiteraliup imaruaani pingaarnertut makku nammattoorneqarsinnaapput:

- Meningokokker (gramnegativit marlukkutaat)
- Hæmophilus influenzae (gramnegative amilimaartgut mikisut)
- Pneumokokker (grampositivit marlukkutaat)
- Stafylokokker (grampositivit arlalikkutaat)
- E. coli (gramnegativit amilimaartut angisuut)
- Streptokokker (grampositivit uiguleriaat)

5. Tappiorannartunik misissugassanik amerliartortitsineq

Kinnganerisa sinneri amerliartortillugit misissugassanngussapput. Tappiorannartut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani aaviisarfimmi amerliartortillugit /suussusersinialrugit tamatigut nassiunneqassapput. Vattimik aamarsuortalimmik nuullit tarnutissat atorlugit misissugassatut tigusat igalaaminerni amitsuni tappiorannartunut uumaffiusinnaasutut nassiussivissani (Stuarts medium) nassiunneqassapput. Misissugassatut nassiussassaaq sapinnigisaq tamaat annertutinniarneqassaaq. Misissugassaaq nassiunneqarnissaata tungaanut nilaartaatsivimmiitinneqassaaq (4°C)- ajornanngippat inummut aalajangersimasumut nass-

artillugu aavisarfillu isumaqatigiissuteqarfigeerlugu nassiunneqassaaq.

Kinnganerit amiakkoqarpata imal. kaavittinneqanngitsumik qiteralium imaruaanik peqarpat taannattaaq inummut aalajangersimasumut nassartillugu Dronning Ingridip Napparsimmavissuani aaviisarfimmut nassiunneqassaaq, igalaaminerlu qiteraliup imaruaanik imalik napparsimasup aqqanik inuuanillu, imaata suuneranik, ullormik misissugassamik peersivimmik nappaatillu suussusaanik nalunaaqut-sersimassaaq.

Tamatuma saniatigut Dronning Ingridip Napparsimmavissuata aaviisarfiani maleruagassat atuuttut innersuussutigineqarput.

Aak/aap imerpalasortaa:

1. Tappiorannartunik misissugassanik amerliartortitsineq

Marniliuuttumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermik/ aap tappiorannartuninneranik pasitsaassinermi, tamatigut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani aaviisarfimmi maleruagassat atuuttut naapertorlugit aammik tappiorannartunut misissugassamik aaversittoqassaaq. Aammi tappiorannartut misissugassat, tappiorannartut aammi misissugasat allat pisariaqarpallu qiteraliup imaruaa ilanngullugit Dronning Ingridip Napparsimmavissuani aaviisarfimmut nassiunneqassapput

2. Tappiorannartunut meningokokkinut akiuussutissat (MAT).

Napparsimasunit tappiorannartunik miningokokkinik patsiseqartumik nappaateqarsorisanit miningokokkimut timip akiuussutissiornerata (MAT) uuttorneqarnissaa siunertaralugu aaversinnikkut misissugassamik Neiseria-afdelingen, Statens Serum Institut, Artillerivej 5, 2300 København S-imut nassiussinissaaq innersuussutaavoq. Napparsimalernermit sapinnigisamik piaarnerpaamik ullullu qulissaanmi 14-issaannilu aaversittoqassaaq. Misissugassat taakku marluk ataatsikkut nassiunneqassapput Serum Institutillu nassitsinermi allagartaliaa pisarnertut atorneqassaaq.

Nakorsaaneq:

Kalaallit Nunaanni marniliuuttumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoornerni amerlasuuni tappiorannartoq bakteria nappaammut patsisaasoq suussusersineqarsinnaanngilaq, paasis-

sutissarluunniit kingusissukkut nakorsaanner-
mut kinguneqarani takkuttarluni.

Taamaamat taamungaannaq aallarniutitut-
nakorsaannissatut siunniussa q kingornalu ata-
tiinnarneqarsinnaasoq qaratsap ameraasaagut
aseruuttoornermi tappiorannartut nappaate-
qalersitsisartunut nalinginnaanerpaanut tama-
nut sunniuteqartuussa q napparsimasunut ato-
ruminartuussalluni nalinginnaasumillu ator-
neqarsinnaassalluni.

***Qaratsap ameraasaagut marniliuuttumik
(tappiorannartunik bakterissamik
patsiseqartumik) aseruuttoornermi- baktee-
rissamik aalajangersimasumik nassaarfi-
unngitsumi- ima nakorsaasoqassaaq:***

*Inorlutik inuusut qaammateqalinngitsut: am-
picillin 100 mg/kg nal. ak. arfinilikkaarlugit,
gentamycin 2,5 mg/kg nal. ak. arfineq pinga-
sukkaarlugit*

*Ataatsimik qaammatilinnii 50-inik ukiulin-
nut: ceftriaxon 4 g ullormut + methylpred-
nisolon (Solu-Medrol) 0,75 mg/kg nal. ak.
arfinilikkaarlugit ulluni marlunniit sisamani
50-it sinnerlugit ukiulinni: ceftriaxon 4
g/ullormut + ampicillin 2 g nal.ak. sisamak-
kaarlugit + methylprednisolon (Solu-Medrol)
0,75 mg/kg nal.ak. arfinilikkaarlugit ulluni
marlunniit sisamani.*

***Qaratsap ameraasaagut aseruuttoornerni
tamatigut antibiotikanik taqqakkut nakors-
aasiisoqassaaq.***

*Aseruuttoornerni tappiorannartunik strepto-
kokkus pneumoniae-nik patsiseqartuni iner-
simasuni tartup uiguusa aammut aniatitaannik
hormonimik nakorsaaneq sunniuteqarne-
rusarpoq. Misissuinermi tappioranartooq tu-
niluuttoq allaasoq paasineqarpat, nakorsaa-
neq unitsinneqarsinnaavoq.*

*Tappiorannartut staph. aureus methicillin-
imut akiuussinnaasusillit Kalaallit Nunaanni
takussaavallaanngimmata vancomycin-imik
misilittakkat naapertorlugit nakorsaaneq in-
nersuussutaanngilaq.*

*Napparsimasup nakorsaammik qanoq ilu-
aquteqarluartiginera nakorsaanerup qanoq
sivisutiginnissaanut apequtaavoq. Nalingin-
naasumilli N. meningitidis aamma H. influen-
zae – ulluni arfineq marlunni, S. pneumoniae
ulluni quliniit 14-ini.*

*Napparsimasuni timimikkut akiuussutissa-
kitsuni marniliuuttumik qaratsap ameraasa-
agut aseruuttoornermi nakorsaannermut tunn-
gatillugu -Dronning Ingridip Napparsim-
mavissuani nakorsaaneq attavigineqassaaq*

**Tappiorannartunik miningokokkinik
patsiseqartumik qaratsap ameraasaagut
aseruuttoornermi/aap (marniliuuttumik)
tappiorannartuninnerani iliuusissat:**

Tappiorannartunik miningokokkinik patsise-
qartumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoor-
toqarnerani/aap tappiorannartuninnerani pit-
saaliuinnermut atatillugu iliuuseqarnissamik
aaqqissuussinissamut akisussaaffik- nakorsat
nakorsaannermik ingerlatsisut suleqatigalugit-
Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmiippoq

Sillimaniarnermut tunngatillugu iliuusissat
tulliuttut- pingaartumik tappiorannartunik
meningokokkinik patsiseqartumik qaratsap
ameraasaagut aseruuttoornermut/aap tappio-
rannartuninneranut tunngatinneqarput, nalu-
naarutigineqarneranili tamatigut tappioran-
nartooq nappaammut patsisaasoq suussusersi-
neqartanngimmat, marniliuuttumik qaratsap
ameraasaagut aseruuttoornerni meningokok-
kinik patsiseqarsinnaanerat qulakkeerneqar-
sinnaanngitsuni tamani sillimaniarnermut tun-
ngassuteqarpoq.

1. Nakorsat nappaatit tuniluuttut pillugit
nalunaaruteqartarnissamut pisussaaffiat
il.il. naapertorlugu Nunatsinni Nakorsaa-
neqarfiup ilitersuusiaani atuuttumi, na-
korsat tamarmik tappiorannartunik me-
ningokokkinik patsiseqartumik qaratsap
ameraasaagut aseruuttoortunik/aakkut tap-
piorannartunittunik imal. allamik marni-
liuuttumik qaratsap ameraasaagut aseruut-
toortunik nakorsaasut ingerlaannaq Nuna-
tsinni Nakorsaaneqarfimmut oqarasuaatik-
kut nalunaaruteqassapput. Tamatuma ki-
ngorna nappaatinik inunnut ataasiakkaanut
tunngasunik nalunaaruteqartussaataaneq
naapertorlugu allaganngorlugu Nunatsinni
Nakorsaaneqarfimmut nalunaartoqassaaq.
2. Oqarasuaatikku nalunaaruteqarnermi me-
eqqanut tunngatillugu meeqqerivimmi-
ippat atuartuuppat taakku pillugu paasissu-
tissiisoqassartaq inersimasullu meeqqer-
ivimmi atuarfimmiunniit suliffeqartuu-
nersut paasissutissiisutaassartaq. Tunil-

latsissimasoq ullut kingulliit 14-it ingerlaneranni sivikinnerpaamik nal. ak. arfineq pingasuni timmisartorsimanersoq ilisimatitsissutaassaartaaq.

3. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik isumasiorlugu kikkut napatsaaliniarlugit nakorsarneqassanersut aalajangiivigineqassaaq, ilitsersuutip matuma naggataani nakorsaanermut tunngasoq takuuk.
Inuk ataaseq meningokokkinik patsiseqartumik qaratsami ameraasaagut aseruuttoorpat /aammigut tappiorannartunippat, pitsaaliiniarnermut atatillugu nakorsartitussat taamaalaat tunillatsittup inoqutaaneersuunissaat allallu taamatulli napparsimasumut qanitsigisuunissaat innersuusutaavoq. Nappatsaaliiniarnermut atatillugu nakorsaanerup sapinngisamik piaarnerpaamik (ajornanngippat nal. ak. 24-it qaangiutsinnagit) aallartinneqarnissaa nakorsap napparsimasumik nakorsaasup isumagissavaa.
4. Nakorsaq napparsimasumik nakorsaasoq napparsimasup inoqutaanut taamaaqatannillu attaviinut- nakorsamut attaveqarnissaq siunertaralugu- nappaammut ersiutaa sinnaasunik nakkutilleeqqissaarnissanik paasissutissiissaaq. Napparsimasut me-eraappata inuusuttuuppatalu meeqqerivinnilu atuarfinniluunniit sulisuuppata Nunatsinni Nakorsaaneqarfik- pisariaqarpat peqqinnissaqarfiup sinerissami qitiusumik immikkoortortaani nakorsaq, meeqqerivimmi/atuarfimmi aqutsisoq aqqutigalugu- nappaat pillugu nalunaaruteqassaaq. Nunatsinni Nakorsaanerup inuit kikkut paasissutissinneqarnissaat paasissutissiissutilu imarisassaa aalajangiivigissavaa.
5. Meeqqat inersimasullu napatsaaliiniarnermut atatillugu antibiotikamik nakorsartitut nakorsartinneq naammassippat meeqqeriviliaqqissinnaapput/atuariartoqqissinnaapput.
6. Napparsimasumik nakorsaasoq Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut attaveqarsinnaanngikkuni, tamatumunnga maleruaqqusat naapertorlugit nammineerluni nappatsaaliuinissaq siunertaralugu nakorsaneq aallartissavaa, taamatuttaaq meeqqerivinnut /atuarfinnut nappaammik eqqugaasunut pisariaqartitsineq naapertorlugu ilitsersuisoqassaaq. Periarfissanngorniariarpat Nu-

natsinni Nakorsaaneqarfik nappaat iliuse-rineqartussatullu aalajangersakkat pillugit nalunaarfigineqassaaq.

7. Tappiorannartunik meningokokkinik patsiseqartumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoortut /aammikkut tappiorannartunitut, qaammatit marluk missaasa iluini at-taveqatigiinni arlaqarpata, Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup peqqinnissaqarfiup sinerissami qitiusumik immikkoortortaani nakorsaq suleqatigalugu, nappatsaaliniarlugit nakorsarneqartussat naapertuuttutut paasissutissinneqartussat innersuunneqartussallu kikkunissaat killiliivigissavaa.
8. Najukkami aalajangersimasumi tappiorannartunik meningokokkinik patsiseqartumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq/aakkut tappiorannartuninneq pisarnermiit atugaanerulerpat, nappatsaaliiniarnermut atatillugu naapertuuttunik iliuseqarnissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup pisussaaffigaa.
9. Tappiorannartunik meningokokkinik patsiseqartumik qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq/aakkut tappiorannartuninneq tappiorannartunik meningokokkinik immikkoortunik A-nik imal. C-nik patsiseqartoq paasineqarpat, Nunatsinni Nakorsaaneqarfik sinerissami qitiusumik napparsimmavimmi nakorsaq peqatigalugu nappaatsaaliinermut atatillugu antibiotikamik nakorsartissimasut akiuussutissinneqarnissamik neqeroorfigineqarnissaat isummerfigissavaa.
10. Inuit amerlasuut akiuussutissineqarnissaat pisariaqarnersoq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup isummerfigissavaa.

Pitsaaliuinnermut atatillugu napparsimasut qanimut attaviinik nakorsaaneq.

- Antibiotikamik nakorsarneqassapput:
 - Napparsimasumut inoqutaasut taamaaqataanillu qanimut attavigineqartut: ullut unuallu kingulliit qulit ingerlaneranni napparsimasumik tutitaqarsimasut tamarmik imal. kunissortakkat paasisutissinneqassapput, pitsaaliuinnermullu atatillugu nalinginnaasumik pisarnertut iisartakkat. ciprofloxacin 500 mg (meeqqanut 20 mg/ kiiluanut uuttuullugu 500 mg-ili qaangernagu) ataasiagassatut nappaat suussuserneqarniaripat nakorsarneqarnissamik neqeroorfigineqarlutik. Nakorsap tamatuminnga nakorsaasussap Nunatsinnilu Nakorsaaneqarfiup isumasioqatigiinnerisigut nakorsaaneq aallartinneqassaaq.
 - Attavigisat allat: Naliliineq aalajangersimasoq naapertorlugu inoqutigiit saniatigut attaviit kikkut paasisutissinneqarnissaat pisariaqarpallu pitsaaliiniarneq siunertalugu nakorsartinnissamik neqeroorfigineqarnissaat Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup isummerfigisinnaavaa.
 - Peqqinnissakkut sullissisut meningokokkinik patsiseqartumik nappaatilinnik paaqqutarinnittut tunillatsissinnaanermut navianartorsiornerunngimmata pitsaaliuinnermut atatillugu nakorsarneqarnissaat nalinginnaasumik innersuussutaanngilaq.

Ilitsersuutip matuma ilitsersuut juunip ulluisa tallimaanni 2002-meersoq taarserpaa
Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 1. december 2016

Henrik Trykker
Nunatsinni Nakorsaaneq